

Werkstuk Scholieren.com

Praktische opdracht Geschiedenis Genocide in Oekraïne

Natt

Inleiding

“Maar de oorverdovende propaganda kon het kermen van de stervenden niet geheel overstemmen...”

Deze woorden klinken ons, verwende westerlingen, heel vreemd in de oren, omdat ze het over een pijn hebben die wij niet kennen. En in dit precieze geval over een pijn waar veel van ons nog nooit van gehoord hebben. Deze woorden gaan over de resultaten van een hongersnood, gecreëerd door mensen.

Win

een weekend Breda met 3 vrienden en...

ontdek de leukste studentenstad van het zuiden!

KLIK HIER →

OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door:

NHTV internationaal hoger onderwijs Breda

een weekend Breda met 3 vrienden en...
Ontdek de leukste stad van het zuiden!
OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door:
NHTV Internationaal
hoger onderwijs
Breda

scholieren
.com

In Oekraïne zijn in de jaren dertig miljoenen mensen onnodig gestorven, omdat één man geld belangrijker vond dan deze levens. Hij heeft ze uit laten hongeren, voor vreselijke redenen en op een afschuwelijke manier.

Hier zal je meer lezen over deze geheimzinnige volkerenmoord, die zo lang geheim gehouden is, en bij zo weinig mensen bekend is. Lees over de genocide op miljoenen onschuldige boeren, filosofer mee over het moeilijke vraagstuk over schuld en onschuld, leer hoe het mogelijk is dat men dit elkaar aan kan doen en leef mee met Victor Kravchenko, wiens leven veranderd is door deze ramp.

De hongersnood voor Victor Kravchenko

Victor Kravchenko heeft geleden tijdens en na de grote hongersnood. Hij is de zoon van een revolutionair, die zich sterk inzet voor een beter Rusland. Ook Victor groeit op om zich met politiek bezig te houden. Als hij een jongeman is gaat hij bij de Comsomols, de Communistische Jeugdorganisatie. De idealen van hem en zijn vader lopen uiteen, maar Victor gelooft echt in het communisme. Rusland wordt volgens hem een prachtig land, een socialistisch paradijs. Hij is dan ook een erg actieve comsomol. In 1927 gaat hij in militaire dienst, een jaar later krijgt hij hoofdletsel en mag hij als hij beter is zijn baan als ploegbaas in een fabriek weer opnemen. Dan treedt hij officieel toe tot de Partij. In 1931 mag hij gaan studeren voor ingenieur.

Op een gegeven moment wordt Victor samen met nog twee mannen naar Podgorodnoye gestuurd. Degene die tot chef wordt benoemd is kameraad Arshinov, een wrede, arrogante man. De andere man is de jonge en naïeve kameraad Tsvetkov. Zij moeten er op toezien dat al het graan geleverd wordt en ze krijgen de order elk middel te gebruiken om hun doel te bereiken. Ze moeten zelfs een revolver meenemen. Victor en Tsvetkov worden ondergebracht bij een bejaard stel. Van deze mensen horen ze het verhaal van een gezin uit het dorp die niet mee hadden willen werken aan de collectivisering. Alles was van deze mensen gestolen en de vader was gearresteerd en mishandeld. De moeder heeft zelfmoord gepleegd, het zontje werd wees. Victor en Tsvetkov zijn geschokt.

De volgende dag begint het werk. Victor ziet dat de werktuigen en machines overal verwaarloosd liggen te roesten. Het vee is in vreselijke conditie en alles zat onder lagen vuil. Victor houdt een toespraak tegen de boeren en herinnert ze aan hun trots. Het lijkt te helpen. Maar een paar dagen later komt hij erachter dat Arshinov 's nachts onschuldige boeren uit hun bed sleept, bedreigt en mishandeld. Victor wordt woest en pakt zijn chef stevig aan.

Omdat Victor echt zijn best doet de boeren te helpen is al snel iedereen aan zijn

kant. Zo werkt iedereen hard en met enige hoop. Dan wordt die hoop echter bruut de grond ingeslagen. Totaal onverwacht organiseert Arshinov een razzia op kulakken. Straatarme boeren worden opgepakt en mishandeld, beschuldigd van rijkdom. Victor kan niks doen, behalve machteloos toekijken. Hij heeft Arshinov nooit kunnen laten straffen. De overheid vond de slechte daden prima.

Als Victor weer thuis is laat het hem niet los. De vreselijke toestanden in de dorpen blijven bij hem als een litteken. Helaas is dat nog niet het einde...

Hij wordt samen met zijn vriend Yoeri naar het dorp Logina gestuurd om de 'oogst te beschermen'. Daar is de armoede nog erger dan in Podgorodnoye. De mensen lopen als halve doden rond en alles wat als voedsel kon dienen is al opgegeten. Honden, katten, vogels, muizen, bast van bomen en zelfs paardenmest! Mensen stierven een gruwelijke, langzame dood. Victor besluit eerst wat aan de honger te doen voor hij de mensen tot werk aan kan zetten. Hij richt een soort crèche op voor de kinderen en laat graan oogsten voor de mensen en haver voor de paarden, ook al is dit strikt verboden. Hij is echter vastbesloten en zijn orders worden opgevolgd. Terwijl hij op zoek is naar voedsel om de mensen sterker te maken ontdekt hij iets wat hem schokt en woedend maakt. Vlak buiten het dorp ligt een boterfabriek die de boter die de boeren zo hard nodig hebben naar het buitenland exporteert. Victor gaat er naartoe en eist melk voor de kinderen. Gelukkig krijgt hij het ook. Zo wordt er een goed begin gemaakt. Al snel zijn alle boeren dol op hem en willen ze graag hard werken om hem niet in de problemen te krijgen. En ook hier gaat er iets mis, juist als alles heel goed lijkt te gaan. De plaatselijke kerk wordt omgebouwd tot graanopslagplaats door de overheid. Dit is een grote slag voor de boeren die de kerk als hun laatste troost beschouwden. Weer is Victor machteloos. Vervolgens ontdekt hij dat er een paar onderdirecteuren en chefs zijn die stiekem gestolen vlees eten en luxe feesten geven. En dan vindt hij iets dat hem pas echt schokt. In een gebouw vlakbij liggen bergen graan van het vorige jaar opgestapeld. Het zijn staatsreserves die daar nutteloos liggen terwijl hele dorpen van de honger sterven. Ondanks deze tegenslagen kan er een goede oogst op tijd binnen worden gehaald en gaat Victor weer naar huis. Maar ook dit zal hem altijd blijven als een onbegrijpelijke onrechtvaardigheid. Het duurt dan ook heel lang voor hij zich weer thuis kan voelen in de dagelijkse sleur. Door deze ervaringen bekijkt hij zijn leven en zijn omgeving voortaan met andere ogen. Hij heeft zijn vaste geloof in het communisme verloren en het plan groeit om te ontsnappen.

Na getuige te zijn in deze grote hongersnood komt Victor nieuwe problemen tegen, waarvan de ergste de zuivering. De levens van de partijleden worden allemaal grondig nagegaan om als het ware de rotte appels er van tussen te halen. Victor maakt bij de geheime dienst veel vijanden en wordt maandenlang geestelijk getreiterd, maar doorstaat toch meerdere zuiveringen.

Ook gaat hij als ingenieur onder andere naar Nikopol, Taganrog, de Oeral en Kemerovo. Dan wordt hij onterecht aangeklaagd, maar zijn straf kan hij niet meer

uitzitten doordat de Tweede Wereldoorlog begint. Hij dient in het leger als Partijorganisator. Dan krijgt hij in Moskou een functie als hoofd van het Departement van de Technische Oorlogsvoering. Hij komt dus vrij dicht bij de hoogste macht te zitten. De oorlog wordt gewonnen, maar versterkt het idee om te ontsnappen. Dan krijgt Victor de kans in Amerika te gaan werken. Hij krijgt een functie bij het Commissariaat voor de Buitenlandse Handel. Als hij eenmaal in Amerika is, lukt het hem te ontsnappen en veel mensen in het westen te wijzen op het slechte leven in de Sovjet-Unie.

De genocide

Net las je het verhaal van één man die de hongersnood van dichtbij gezien heeft. Maar hoe zag het geheel eruit? Wat is het hele verhaal rond deze ramp? Er zijn maar weinig mensen die ooit gehoord hebben over de genocide in Oekraïne. Het is één van de vele gruwelijke zaken die de Sovjet-Unie lang verborgen heeft gehouden.

Begin jaren dertig begon Stalin met de collectivisatie van het land van de boeren. De onafhankelijke, trotse mannen werden werkers in dienst van de staat. Rijke boeren en boeren die niet mee wilden werken werden tot 'vijand van het volk' verklaard. Deze mensen werden verjaagd, in kampen in Siberië gezet en zelfs tot slaaf gemaakt. Dit is ruim 10 miljoen mensen gebeurd. Iedereen leefde voortdurend in angst. Een rijk familielid of een kennis met een slecht verleden kon jou al tot klassenvijand maken.

In 1932 konden de boeren van Oekraïne slechts 75% van de graaneis leveren. Hiervoor waren verschillende redenen. In de eerste plaats was het vervoer slecht. In de karren en treinen was het te vochtig, te verroest en te verrot. Een andere belangrijke oorzaak was de eigen behoefte van de boeren. Zij hadden gezinnen die onderhouden moesten worden en als zij niet wilden sterven van de honger moesten ze wel graan voor eigen gebruik houden. De overheid noemde dit diefstal van de staat. Ook een grote brand, die 190 karren met graan vernietigde, droeg bij aan het tekort. Een laatste reden was de armoede van de boeren. Ze namen graan en verkochten het op de zwarte markt om aan geld te komen. Ook dit was niet meer dan een middel om zelf te overleven.

Door de armoede en slechte omstandigheden probeerden veel mensen naar Roemenië te vluchten. Meer dan 200 vluchtelingen werden al doodgeschoten voor ze de Dnister over waren. Tegen die tijd leefden de boeren van slecht nepbrood dat bestond uit graan, stro en andere troep. Ook werden er bomen, struiken en dieren als muizen, kikkers, vogels, honden en katten gegeten. Helaas is dat nog niet het ergste. In veel dorpen was de honger zo erg dat mensen mest, verrot vlees en zelfs dode familieleden aten!

Ondertussen verdiende Stalin veel geld aan het graan. Hij liet het bijna allemaal

exporteren naar het buitenland. In 1933, toen de hongersnood het ergst was heeft hij 176.000 ton verkocht. Het geld gebruikte hij om de Sovjet-Unie en het leger te moderniseren. De stervende boeren liet hij aan hun lot over. Wat nog schokkender is dan de koelbloedige export is het feit dat hele ladingen graan gewoon ongebruikt in Oekraïne opgeslagen lagen, zonder dat de burgers ervan wisten. Maar zelfs als het wel bekend was, waagde nog bijna niemand het iets te stelen. Elke poging tot diefstal had zeker de dood als gevolg.

Het is onbegrijpelijk dat een hongersnood, waarbij op een gegeven moment ongeveer 25.000 doden per dag vallen genegeerd wordt door het rijke westen. Buitenlanders bezochten de Sovjet-Unie en zagen het niet eens.

In alle stilte zijn er talloze mensen uitgehongerd. Het blijft de vraag hoeveel slachtoffers er uiteindelijk zijn gevallen. De geheime dienst van Rusland beweert dat er tenminste zeven miljoen doden zijn, maar volgens de historici van Oekraïne zijn dat er negen miljoen of nog meer. Dat betekent dat 25% van de bevolking gestorven is. Aangezien dit een mysterieuze zaak is, die pas heel laat aan het licht gekomen is, weet je niet wie je moet geloven. Ik ben geneigd eerder de historici van Oekraïne te geloven. De overheid van de Sovjet-Unie heeft meer dingen verborgen en glashard ontkend, dan moet het ook een kleine moeite zijn wat cijfers te veranderen. Het lijkt er op dat hier nooit zekerheid over zal bestaan.

Schuld en onschuld

Deze genocide is niet alleen wat cijfers betreft een erg complex geval. Het is ook moeilijk een dader aan te wijzen. Het is schokkend dat er nooit een rechtszaak is aangespannen tegen een dader, maar als je er over na gaat denken is het de vraag wie er berecht had moeten worden.

Er zijn veel partijleden als Victor Kravchenko naar de dorpen gestuurd om graan op te halen en de boeren onder de duim te houden. Helaas waren niet alle leden zo aardig als Victor. Velen hebben boeren mishandeld of simpelweg genegeerd. Wat er ook gebeurde, velen deden niks om de boeren te helpen. Zijn deze partijleden schuldig? Als je kijkt naar de Sovjet-Unie in die tijd is die vraag niet makkelijk met 'ja' te beantwoorden. In de eerste plaats waren deze communisten gemanipuleerd door de propaganda van de regering. Zij kregen te horen dat alles mocht en veel boeren net zo erg als kulakken waren. Het tweede punt was gehoorzamen, iets wat in de Sovjet-Unie heel normaal was. Bevelen van hogerop volgde je gewoon op, het alternatief was verschrikkelijke straf. Als je tegen een order inging kon het je zelfs je partijkaart kosten, wat praktisch even erg was als verbanning. Hadden de partijleden die naar de dorpen gestuurd werden een keus? Ja, hoe klein hij ook was, ze hadden een keus. Ze konden kiezen de boeren te motiveren en in leven te houden, zoals Victor deed, of ze konden de boeren mishandelen en bedreigen, zoals Arshinov deed. Het is onmogelijk de partijleden

schuldig of onschuldig te noemen, zonder onterecht te generaliseren. Maar het is in de praktijk ook onmogelijk alle mannen die misbruik maakten van hun macht ertussen uit te pikken en te straffen.

Moeten we de schuldige dan gaan zoeken in de regering? Het lijkt logischer. Dan moeten we ons toch afvragen: waren zij zich volledig bewust van de ramp die zich in Oekraïne afspeelde? Feit is dat zij er niks tegen gedaan hebben en de orders gegeven hebben. Ook als ze zich niet volledig bewust van de ramp waren, moeten ze wel geweten hebben dat veel mensen stierven. Zij hadden de macht dingen te veranderen, maar kozen ervoor dat niet te doen.

Of ligt de hele verantwoordelijkheid alleen bij de grote baas, Stalin en had de rest van de regering ook geen keus? Over de schuld van Stalin is ook geen duidelijkheid. Het boek 'Demonen aan de Dniper' zegt dat hij het niet gepland had en dat het zijn bedoeling niet was. Andere bronnen wijzen echter zonder te twijfelen Stalin als hoofddader aan. Het blijft de vraag of hij dit van tevoren helemaal uitgedacht heeft, maar het is duidelijk dat het hem niks deed toen de hongersnood eenmaal begon. Toen heeft hij die zelfs bewust verergerd door de grenzen systematisch af te grendelen, de boeren geen paspoorten te geven, zodat ze niet konden reizen en te zorgen dat de boeren geen graan kregen. Ook graan waar hij geen geld meer aan verdiende heeft hij moedwillig op laten slaan, in plaats van er de boeren mee te voeren.

We kunnen geen echte dader aanwijzen omdat de zaak niet zo zwart-wit is. Het is schandalig dat er nooit iemand gestraft is, maar ik kan me niet voorstellen hoe alle schuldigen veroordeeld zouden moeten worden en hoe men denkt het verschil te bepalen tussen schuldig en medeplichtig. Het zal waarschijnlijk altijd bij een discussie blijven.

De 5 stappen tot tirannie

Hoe is het mogelijk dat zoveel mensen hun ogen sluiten voor deze misdaden en er zelfs aan mee doen? Dat gaan we nu bekijken met hulp van een soort stappenplan. Als je de stappen tot tirannie vaststelt, krijg je er 5. Dat zijn simpele stappen, die in het dagelijks leven vaak onbewust al gebeuren. Zo kun je zien dat hele vredelievende mensen heel makkelijk tot gruweldaden in staat zijn. Deze stappen kun je ook bekijken met de genocide in Oekraïne in je hoofd...

1. De eerste stap is het onderscheiden van een dominante groep van een 'mindere' groep. De mensen in de dominante groep gaan echt geloven dat de 'anderen' minderwaardig zijn. Het 'ons-' en het 'zijgevoel' wordt erg belangrijk. In Oekraïne zie je dit ook erg duidelijk. Rijke boeren en mensen die niet meewerken worden tot klassenvijanden bestempeld. De slechteriken dus. In de ogen van de 'goeden' zijn zij het laagste van het laagste. De twee groepen zijn dus al meteen

gecreëerd.

2. De tweede stap is de neiging tot gehoorzaamheid. Mensen volgen heel snel bevelen op, zonder er eigenlijk bij na te denken.

Ook in Oekraïne is dat gebeurd. De orders van Stalin werden uitgevoerd, er werden geen vragen gesteld. Als de bevelen niet uitgevoerd zouden worden zouden er vreselijke straffen volgen, dus is het makkelijker om blindelings te volgen.

Partijleden die ervoor moesten zorgen dat het graan geleverd werd zagen de slechte conditie van de boeren en de vele stervende mensen. Ze sloten echter hun ogen om het bevel maar op te kunnen volgen.

3. Als derde stap zie je dat mensen heel snel bereid zijn tot het gebruiken van geweld. Zonder na te denken kunnen ze op dat punt heel ver gaan, vooral als ze geloven dat de verantwoordelijkheid niet bij hen ligt.

En inderdaad, ook in Oekraïne was er veel geweld. Boeren werden mishandeld en vernederd en huizen werden in brand gestoken. Het zinloze geweld was overal en niet gestraft. Partijleden geloofden dat ze een soort vergunning voor geweld hadden en het is waar dat de overheid er niks tegen deed.

4. Stap 4 is het verschil tussen zwijgen of protesteren. De praktijk wijst uit dat bijna iedereen rustig blijft en zwijgt als mensen op zo'n grote schaal mishandeld worden. Wie durft er immers op te staan tegen zo'n totalitair regime?

Het lijkt mij duidelijk dat dit in Oekraïne ook het geval is. De angst om zelf aangevallen te worden was groot en niet onredelijk. Voor vrij kleine zaken kon je al in een kamp in Siberië gezet worden, of erger nog, geëxecuteerd! Het opnemen voor een hongerlijdende boer of een bedelende vrouw kon je eigen vonnis betekenen. Het werd voor de mensen in de Sovjet-Unie een tweede natuur om stilzwijgend alles te ondergaan.

5. De laatste stap is het doden. Door de splitsing van groepen kan er een onvoorstelbare haat opgeroepen worden. Mensen gaan door propaganda en het 'ons-' en 'zijgevoel' hun tegenstanders zien als insecten, als onbetekenende wezens, alles behalve medemensen. Vanuit die houding is het vernietigen van diezelfde medemens niet moeilijk meer.

Zoals we al gezien hebben is er in Oekraïne een sterke groepenvorming. De klassenvijanden zijn niet alleen niks waard, ze zijn ook nog eens een bedreiging voor het land! Het vermoorden van zo'n vijand van het volk is haast een goede daad. In Oekraïne zijn de meeste mensen echter gestorven van de honger. Toch is het bewust wegnemen van voedsel, het bewust negeren van smeekbeden indirect net zo'n koele moord.

Conclusie

Het lijkt onmogelijk om in deze tijd van massamedia nog nooit gehoord te hebben van een genocide als die in Oekraïne. Toen ik er voor het eerst over hoorde raakte ik

vooral nieuwsgierig. Later heeft het verhaal me geschokt en aan het denken gezet. Hoe is het mogelijk dat partijleden toe konden kijken terwijl onschuldige boeren een langzame, pijnlijke dood stierven? Hoe konden ze zoveel graan gewoon opslaan en op die manier goed, beschikbaar voedsel van de stervenden weghouden? Voor iemand als ik, die nog nooit echte honger heeft gekend, is het leed bijna niet voor te stellen. Deze opdracht heeft me niet alleen aan het denken gezet, het doet me ook afvragen hoeveel 'vergeten' verhalen de geschiedenis nog meer heeft. Wat er in Oekraïne is gebeurd had natuurlijk nooit mogen gebeuren. De dood van die miljoenen mensen was totaal onnodig. Het was al onbegrijpelijk dat Stalin elke graankorrel van Oekraïne afnam om te exporteren terwijl een volk van zijn eigen Sovjet-Unie het zo hard nodig had. Wat nog schokkender is, is het feit dat hele pakhuizen graan gewoon in Oekraïne stonden. Dat graan had zoveel mensenlevens kunnen redden, maar geen fatsoenlijk stukje brood werd de boeren gegund. Een heel volk zo'n wrede dood te bezorgen is volgens mij harteloos. Zoals Victor Kravchenko al over de oogst zei: "Satan haalt het graan binnen." En die vergelijking lijkt zo gek nog niet. Nog steeds geloof ik dat het aanwijzen van een dader niet zo simpel is als het misschien lijkt, maar Josef Stalin is volgens mij een goede kandidaat. De partijleden waren vaak onnodig gewelddadig en gevoelloos, maar ze waren ook bang en gemanipuleerd door propaganda van de overheid. Stalin had weinig te verliezen en gaf de hoogste orders. Het lijkt me dus niet zo vreemd dat ik bij hem de meeste schuld leg. Wat er gebeurd is, is zo erg dat het niet helemaal tot me door dringt. Ik kan niet bevatten hoe je mensen bewust dood kan laten hongeren of, aan de andere kant, hoe je je eigen kind op kan eten. Toch is dat allemaal gebeurd en naar mijn mening weten veel te weinig mensen van dit soort dingen. En ook al heeft de Sovjet-Unie het wel geprobeerd, dit is toch een stuk geschiedenis dat niet genegeerd mag worden.